

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a Csordás-Szakács Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a személyesen eljáró **alperes** elleni kártérítés iránti perében - amelybe az alperes pernyertessége érdekében az Alperesi beavatkozóbeavatkozott - a Zala Megyei Bíróság 2010. április 1. napján kelt 1.P.22.049/2007/52. számú ítélete ellen az alperes részéről 53., a felperes részéről 54. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes által a felperes részére 15 nap alatt fizetendő kártérítés összegét 2.500.000,- (Kétmillió-ötszázezer) forintra és ezen összegnek 2004. május 10. napjától az elsőfokú ítéletben írt késedelmi kamataira leszállítja.

Az alperes által a felperes részére 15 nap alatt fizetendő elsőfokú perköltség összegét 125.000,- (Egyszázhuszonötezer) forintra leszállítja.

Az alperes által az állam javára adóhatósági felhívásra fizetendő le nem rótt kereseti illeték összegét 150.000,- (Egyszáz-ötvenezer) forintra leszállítja.

A fentieket meghaladóan az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Mindegyik peres fél viseli a másodfokú perköltségét.

A le nem rótt 150.000,- (Egyszáz-ötvenezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 5.000.000,- forintot és ezen összegnek 2004. február 10. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, valamint 250.000,- forint perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy az állam részére adóhatósági felhívásra fizessen meg 300.000,- forint le nem rótt kereseti illetéket, míg a további feljegyzett illetéket az állam viseli. Kötelezte továbbá az alperest, hogy a Zala Megyei BGH felhívására fizessen meg 11.250,- forint állam által előlegezett költséget.

Ítéletének jogi indokolása szerint a per jogalapja kérdésében 8. sorszám alatt közbenső ítéletet hozott, amelyet a Győri Ítéltábla a Pf.I.20.213/2008/6. számú közbenső ítéletével helybenhagyott. Ezen közbenső ítélet szerint az alperes kártérítési felelőssége a felperes felé 50 %-ban áll fenn. A megyei bíróság a jogerős közbenső ítéletében az alperes kártérítési felelősségét a felperes és közte létrejött megbízási jogviszony keretében történt mulasztása miatti jogellenes magatartásra alapítottan állapította meg. Így a jelen peres eljárás a kárösszegezésére folytatódott.

A megyei bíróság a felperes keresetét a nem vagyoni kár tekintetében alaposnak, míg az elmaradt jövedelem vonatkozásában alaptalannak találta.

Az alperes mulasztása miatt a szerződési kötelezettség megszegése miatt 50 %-os kártérítéssel tartozik a felperes felé a Ptk.339., a 340. és a 355.§.(1) bekezdése alapján. A kárösszegezésének meghatározásánál a megyei bíróság abból a bizonyossággal feltételezhető tényből indult ki, hogy az időben megindított Be. szerinti kártalanítási eljárás során a felperes megfelelő kártalanításban részesült. Ezen igény időbeni elkészsége miatt azonban ettől részben az alperesre visszavezethető ok folytán elesett. Így a kárösszegezés helyébe az az összeg lép, amit feltételezhetően a felperes a Be. szerint kártalanítás címén kapott volna.

Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a szabadságelvonás önmagában is megalapozza a nem vagyoni kárpótlás iránti igényt, mert a személyi szabadság hosszabb időtartamú jelentős korlátozása, a börtönviszonyok fizikai és pszichikai vonatkozásban egyaránt megterhelőek és általában károsak. Az ennek során elszenvedett testi- és lelki sérülések, a szabadulást követő életvitelben, elhelyezkedésben, munkavégzésben is hátrányt jelentenek.

A felperes a szabadságelvonással - amely 25 hónapot tett 6 nap híján - rendszerint együtt járó hátrányoknál súlyosabb sérelmet annyiban bizonyított, amennyiben a pszichológus szakértői vélemény ezt alátámasztja. Személyisége regresszív összetevői felerősödtek, mind az önértékelését, mind hangulatát, szociális hatékonyságát negatív értelemben befolyásolták. Szociális elidegenedés, magány, izoláció diagnosztizálható. Összességében megállapítható, hogy a börtönben töltött hosszú idő fokozott mértékben viselte meg a felperes pszichés állapotát. A külvilággal történő kapcsolattartása, szociális hatékonysága jelentős mértékben romlott.

Magány, izoláció, a külvilágra vetített veszélyélmény, paranoid attitűd, a külvilág fenyegető volta mutatható ki. Az is többlet hátrány, hogy a börtönévek alatt sok foga kihullott.

Szabadulását követően azonban némi javulás van az elidegenedésben élettársa segítő magatartása miatt, akinek segítségével gyermekével is igyekszik a kapcsolatot felvenni.

Mindezeket összevetve a megyei bíróság szerint - a felperes mulasztását, közrehatását is értékelve - 5.000.000,- forint nem vagyoni kár az az összeg, ami a hátrányok kompenzálására alkalmas.

Az ítélet ellen mindkét peres fél fellebbezést nyújtott be. A felperes fellebbezésében kérte az alperes marasztalási összegét 7.500.000,- forintra felemelni azzal, hogy ezen összeg után határozza meg az ítéltábla a kamatokat.

Fellebbezésének indokolásául előadta, hogy a felperes rendkívül hosszú időt töltött szabadságelvonás alatt, amely idő önmagában is megalapozza az 5.000.000,- forint összegű kártérítést. Az eljárás során olyan maradandó egészségkárosodást (fogak elvesztése) tartós pszichés hátrányokat bizonyított, amelyek sok évvel a szabadulása után is tetten érhetők és következményeit egész hátralévő életében hordoznia kell. Hivatkozott a gyermekével való kapcsolatának úgy tűnik végleges megromlására is, az élettársi kapcsolatát is mérgezik a személyiségének torzulásai, amelyek a hosszú szabadságelvonással függnek össze.

A felperes lerobbant egészségi, pszichés és egzisztenciális kilátástalansága miatt nem tudta véghezvinni az általa tervezett söröző megépítését, nyilvánvalóan ezt is figyelembe kell venni az összegszerűsénél.

Az alperes fellebbezésében szintén kérte a megyei bíróság ítéletének megváltoztatását és a kártérítés összegének csökkentését, valamint a kamatfizetés kezdő időpontjának a jogvesztő határidő utolsó napjában történő megállapítását.

Fellebbezésének indokolása szerint, már a büntető eljárás is feltárta, a felperes előzetes letartóztatását megelőzően sem dolgozott, saját és élettársa megélhetését bűncselekmény elkövetésével biztosította, melyért el is ítélték. Ebből adódóan nem helytálló a megyei bíróságnak az a megállapítása, hogy a letartóztatása előtt sem és most sem helyezkedett el. Ennek nem a letartóztatás okozta sérülések az okai. A pszichológus-vélemények összevetéséből megállapítható, hogy felperes személyiségszerkezete a letartóztatás előtt is olyan volt alapjaiban, mint most, bár a letartóztatás felerősítette a sérüléseket, de nem csak az okozta.

Többlet-hátrányként veszi figyelembe a megyei bíróság, hogy a börtönévek alatt a felperesnek sok foga kihullott. Erre nézve tett bizonyítási indítványt, de ez nem történt meg, mégis szerepel tényként.

Álláspontja szerint nem helytálló a kamat-megállapítás kezdő időpontja, mert „a kár a kártalanítási keresetlevél beadási határidejének jogvesztő dátuma”.

Az ítéltábla a felperes és az alperes fellebbezését a Pp. 256/A.§.(1) bekezdés f./ pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el és a felperes fellebbezését alaptalannak, míg az alperes fellebbezését részben megalapozottnak találta.

A megyei bíróság ítéletében helyesen értékelte a bizonyítékokat, amikor megállapította, köztudomású tény, a személyi szabadság korlátozása, a börtönviszonyok fizikai és pszichikai vonatkozásban egyaránt megterhelőek, általában károsak. Az ennek folyamán elszenvedett sérülések a szabadulást követő életvitelben, elhelyezkedésben és munkavégzésben is hátrányt jelentenek. Ezeknek a hátrányoknak az enyhítése és a belőlük fakadó nehézségek leküzdése a nem vagyoni kártérítés rendeltetése.

Ezen túlmenően azonban a - ún. köztudomású - szabadságelvonással rendszerint együtt járó hátrányoknál súlyosabb sérelmeket - többlet tényállási elemeket - már a felperesnek kellett volna bizonyítani (BH 1998.82.).

A bizonyítási teherre történő kioktatási kötelezettség a Pp.3.§.(3) bekezdése szerint az elsőfokú bíróságot terhelte, még a jogi képviselővel eljáró fél esetén is. Ezen

kötelezettségének a megyei bíróság maradéktalanul eleget tett és a 15. sorszámú végzésében tájékoztatta a felperest, hogy többek között ő köteles bizonyítani „a nem vagyoni kárral kapcsolatban keletkezett egészségkárosodást”, ugyanakkor figyelmeztette a bizonyítás sikertelenségének a következményeire is (Pp.141.§.(6) bekezdés).

A felperes azonban a nem vagyoni kárpótlási igény elbírálásához - az indítványára beszerzett szakértői véleményen felül - többlet tényállási elemet nem igazolt.

A beszerzett igazságügyi pszichológiai szakértői szakvélemény alapján a megyei bíróság megállapította, hogy személyisége regresszív összetevői felerősödtek, ez mind önértékelését, mind hangulatát, mind szociális hatékonyságát negatív értelemben befolyásolta. Szociális elidegenedés, magány, izoláció diagnosztizálható. A szuicid sorsmegoldás lehetőségét több faktorban hangsúlyosan jelzi a tesztanyag.

Ugyanakkor a büntető eljárásban beszerzett "A" és "B" igazságügyi pszichológus szakértők a Zala Megyei Bíróságon a B.11/2002/23. sorszámú jegyzőkönyv 115. oldalán úgy nyilatkoztak, hogy a felperes személyiségjegyei közül „kiemelkedett az alacsony kudarctűrő, a feszültség, feldolgozási módozatok fejletlensége, mely az indulatok vonatkozásában a viselkedési kontroll-mechanismusok működését gyengíti. Alacsony a kudarctűrő képessége. Ez azt jelenti, hogy rosszul kezeli a konfliktusokat.

Az ítéletábra álláspontja szerint tehát a fentiekből megállapítható, hogy a felperes pszichés állapotrosszabbodása csak részben vezethető vissza a folyamatban volt büntető eljárásra, illetve a 25 hónapos szabadságelvonásra.

Az elsőfokú eljárás adatai alapján az is tényként állapítható meg, hogy a felperes a büntető eljárás megindítását megelőzően munkaviszonyban nem állt. Őt elhunyt élettársa "C" tartotta el. Ugyanakkor a felperes a szabadulását követően sem helyezkedett el. Így ezen tényeket az ítéletábra álláspontja szerint a nem vagyoni kártalanítás összegének megállapításánál az alperes terhére figyelembe venni nem lehet.

A nem vagyoni kárpótlás jogszabályból következő kompenzáló funkciójára figyelemmel a pénzben nyújtott kárpótlásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a nem vagyoni hátrányt bizonyos mértékben enyhítse, a hátrányos következmények elviselését megkönnyítse, miután a károsultnak olyan kárpótlás jár, amely az őt ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Nem vagyoni kárpótlásnak az a rendeltetése, hogy segítse a károsultat életviszonyainak, általában életvitelének a körülményekhez igazodó kialakításában, és egyidejűleg biztosítsa a nem vagyoni hátrányból eredő nehézségek leküzdését, illetőleg más lehetőségek megteremtésével enyhítse azokat a hátrányokat, amelyek a károkozás folytán a károsultat érték.

A megyei bíróság a perben a jogalap kérdésében a 8. sorszám alatt meghozott közbenső ítéletében, amelyet a Győri Ítéletábra a Pf.I.20.213/2008/6.szám alatti közbenső ítéletével helybenhagyott, az alperes kártérítési felelősségét 50 %-ban állapította meg.

Az ítéletábra mindezen körülményeket együttesen mérlegelve és értékelve arra az álláspontra helyezkedett, hogy a megyei bíróság által a kármegosztásra is figyelemmel megállapított 5.000.000,- forint összeg eltúlzott, mivel ez nem felel meg az e körben kialakult ítélkezési gyakorlatnak és a felperest ért nem vagyoni hátrányok súlyának. Ezért az ítéletábra a kártalanítás teljes összegét a 25 hónapra figyelemmel 5.000.000,- forintban

határozta meg és ezen összeg 50 %-ának - 2.500.000 forintnak - a megfizetésére kötelezte az alperest, figyelemmel a Ptk.340.§.(1) bekezdésére és a jogerős közbenső ítéletre.

Az ítélet tábla a nem vagyoni kártalanítás összegének 7.500.000,- forintra történő felemelésére nem látott jogi lehetőséget, mivel a felperes az un.köztudomású hátrányokon túl nem bizonyított olyan többlet-tényállási elemeket, mely az általa kért összegszerűséget megalapozná. A 2.500.000 forint nem vagyoni kár áll arányban a felperest ért sérelem súlyával és a 2004.évi ár- és értékviszonyokkal.

Az ítélet tábla részben osztotta az alperesnek a kamatfizetés kezdő időpontjára vonatkozó fellebbezési érvelését.

Az elsőfokú eljárás adatai alapján tényként állapítható meg, hogy a felperest a másodfokon eljáró Pécsi Ítélet tábla a 2004.február 14. napján kelt és ezen a napon jogerőre emelkedett Bf.I.116/2003/18. számú ítéletével - a Zala Megyei Bíróság határozatát megváltoztatva - a felperest felmentette az emberölés vádja alól, egyúttal szabadlábra helyezte.

Az ekkor hatályban volt Be. 583.§.(1) bekezdése kimondta, a terhelt a nyomozást megszüntető határozat, a jogerős felmentő ítélet, a jogerős megszüntető végzés, a rendkívüli jogorvoslat eredményeként hozott jogerős határozat vele történő közlésétől számított 6 hónapon belül terjeszthet elő kártalanítási igényt.

Így a felperes legkésőbb 2004. augusztus 10. napjáig nyújthatta volna be a felhívott Be. szakasz szerinti kártalanítás megállapítása iránti keresetét, amelyre részben az alperes mulasztása miatt nem került sor. Mivel a kártalanítási kereset benyújtására 6 hónap állt rendelkezésre, ezért az ítélet tábla középarányos időtől, 2004. V. hó 10. napjától kezdődően kötelezte az alperest a Ptk.301.§-a szerinti késedelmi kamatok megfizetésére figyelemmel arra, hogy a nyitva álló határidőn belül a kereset benyújtására bármikor sor kerülhetett volna.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása kihatással volt az alperes által a felperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegére is. Ezért az ítélet tábla az alperes által a felperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét a Pp.81.§.(1) bekezdése szerint - a pernyertesség illetve pervesztesség arányának megfelelően - a rendelkező részben foglaltak szerint leszállította.

Az ítélet tábla a már felhívott Pp.81.§.(1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM. számú rendelet 13.§.(2) bekezdése alapján kötelezte az alperest a pervesztessége arányának megfelelő összegű le nem rótt kereseti illeték megfizetésére, míg a fennmaradó illetéket a már felhívott IM. számú rendelet 13.§.(1) bekezdése és 14.§-a szerint az állam viseli.

Mindezen indokok alapján az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§.(2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A másodfokú eljárásban a pernyertesség és a pervesztesség aránya között számottevő különbség nem volt, ezért az ítélet tábla a Pp.81.§.(1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy mindegyik peres fél viseli a felmerült másodfokú perköltségét.

A fellebbezési eljárási illetéket alperes leróta, míg a felperes teljes személyes költségmentességben részesült, így az ő vonatkozásában felmerült fellebbezési eljárási illetéket a Pp.81.§.(1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM. számú rendelet 13.§.(1) bekezdése és 14.§-a szerint az állam viseli.

Győr, 2010. évi november hó 4. napján

Dr. Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

. Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert sk.
bíró

Zala Megyei Bíróság
1.P.22.049/2007/8. szám

A Magyar Köztársaság nevében!

A Zala Megyei Bíróság a dr. Csordás Ildikó 9700 Szombathely, Király u. 16. szám alatti ügyvéd által képviselt **felperes neve felperes lakcíme** szám alatti lakos felperesnek, a személyesen eljár **dr. alperes neve** alperes címe II/47. szám alatti lakos alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

közbenső ítéletet:

A megyei bíróság megállapítja, hogy az alperes a felperesnek - 50 %-os mértékű - kártérítési felelősséggel tartozik.

A közbenső ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt van helye fellebbezésnek, amit jogi képviselő útján kell írásban és 3 példányban benyújtani a Zala Megyei Bíróságnál, de a Győri Ítéltáblához címzetten.

Figyelmezteti a feleket, hogy a fellebbezési határidőben közösen kérhetik, hogy fellebbezésüket a Győri Ítéltábla tárgyaláson kívül bírálja el, illetve a Pp.256/A. §. /1/ bekezdés b-d. pontjai esetén tárgyalás tartását kérhetik.

Indokolás:

A megyei bíróság a peres felek előadása, a perben csatolt okirati bizonyítékok, a 3. sorszám alatt csatolt és a Zala Megyei Területi Ügyvédi Kamara első- és az Országos Ügyvédi Kamara másodfokú fegyelmi iratainak tartalma, a Zala Megyei Bíróság B.11/2002. számú iratanyaga, **tanú 1** tanú vallomása és a per egyéb adatai alapján a következő

tényállást állapította meg:

A felperes élettársát, **sértett** 1999. november 19-én a lakásán meggyilkolták. A halálesetet követően a nyomozás más személy ellen indult. A felperes élettársa prostitúcióval foglalkozott a **bérelt lakás** címe alatti, közösen bérelt lakásukban, a felperessel történt megegyezés folytán, és a felperes is ebből tartotta fenn magát (kitartottság miatt a felperest el is ítélték).

Későbbiekben a felperesre terelődött a gyanú, 2001. december 18-án őt letartóztatták, a bizonyítási eljárás lefolytatása után a Zala Megyei Bíróság elsőfokon 2003. február 5-én kelt B.11/2002/32. számú ítéletével emberölés büntetében a felperes bűnösségét megállapította, és főbüntetésül 9 évi börtönrre, mellékbüntetésül pedig 7 évi közügyektől eltiltásra ítélte.

A másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla a 2004. február 10. napján kelt és ekkor jogerőre emelkedett Bf.I.116/2003/18. számú ítéletében a Zala Megyei Bíróság fenti ítéletét megváltoztatta, és a felperest az emberölés büntetékének vádja alól felmentette.

A felperes védelmét a büntetőügyben az alperes látta el. A felperest a bűncselekmény elkövetésének napján is kihallgatták, de a korábban a nyomozás olyan személy ellen folyt, akivel a sértett a prostitúciós tevékenysége során a halála napján kapcsolatba került.

A felmentéskor a felperest szabadlábra helyezték.

A büntetőeljárásban elsőfokon eljáró bíróság a bűnösséget a közvetett bizonyítékok, és a felperes ellentmondásos nyilatkozatai alapján állapította meg, melyet a másodfokú bíróság nem fogadott el. Megállapította, hogy a kihallgatott tanúk vallomásának értékelése az elsőfokú bíróság részéről egyoldalú volt, a halál időpontjának megállapítása a nyomozás során elkövetett hiányosságok miatt pontosan nem volt megállapítható, az azonban megállapítható volt, hogy a sértett halála 16 óra 15 perc után nem következhetett be, a felperes pedig mint vádlott erre az időpontra vagy ezt megelőzően a hegyről nem érkezhettek haza, ebben a körben kihallgatott **tanú 2** és **tanú 3** tanúvallomását az elsőfokú bíróság ok nélkül utasította el.

Azt is rögzíti a másodfokú ítélet, hogy kétségtelen, hogy a vádlotti magatartás, illetve vallomásai ellentmondásokat tartalmaznak. Ezek az ellentmondások azonban más objektív felmerült bizonyíték hiányában a vádlott terhére nem értékelhetők, önmagában az a körülmény, hogy a vádlott nyilatkozatai egyes kérdésekben megkérdőjelezhető, ugyanezen okból a bűnösségét nem támasztják alá."

Ilyen ellentmondásos nyilatkozatokként értékelte az elsőfokú bíróság a felperesnek az eljárás során a két kulcszsomóval kapcsolatos nyilatkozatát, mely körben a felperes neve vádlott azt állította, hogy egy kulcszsomót adott át a lakás tulajdonosainak és azt később adta át, mint ahogy a költözése során a tulajdonosok a lakásból elmentek, ezzel szemben a lakás tulajdonosai mind a férj, mind a feleség határozottan állították, hogy nem egy, hanem két kulcszsomót adott át nekik a vádlott, és a kulcszsomón lévő színezés (sárga vagy kék) körében is ellentmondásos volt a vallomása. A kulcszsomóval kapcsolatosan azt is a terhére értékelte, hogy a tárgyaláson tett vallomása eltért a nyomozás során tett vallomásától, továbbá a pincekulcsnak az elhelyezésével kapcsolatosan a tanúk vallomásával ellentétes vallomást tett. A két kulcszsomó átadását cáfolták az iratanyagban lévő átvételi elismervény adatai, mely szerint a sértett halálát követő hatodik napon a rendőrségtől visszakapott egy kulcszsomót, melyet a helyszínen tőle lefoglaltak.

A bíróság azonban döntően a vádlott bűnösségét az orvosszakértői véleményekre, a hemogenetikai szakértői véleményre alapította, amelyek nem zárták azt ki, hogy a cselekményt a felperes elkövethette.

A felmentését követően az alperes, mint a vádlott védője tájékoztatta a felperest arról, hogy az előzetes letartóztatásban 2001. december 18. napjától 2004. február 10-ig eltöltött 784 nap után a *Be. 583. § (1) bekezdése* szerint az államtól kártalanítás illeti meg, és ha megbízza, akkor ő a keresetlevelet elkészíti.

A felperes ezzel az alperest meg is bízta, a szóbeli megállapodáson túlmenően 2004. április 27-én készült közöttük egy megállapodás, amelyben a felperes megbízta az alperest, mint ügyvédet, hogy a Magyar Állammal szembeni „*kártérítési ügyében*” a bírósági eljárásban teljes joggal képviselje, továbbá megállapodtak abban is, hogy a kártalanítási összeg 20 %-a képviseli a megbízási díjat. Ez a költségeket és az ügyvédi munkadíjat foglalja magában. Ugyanezen

napon írt, „Megbízás”-nak nevezett okiratban lényegében a bírósághoz benyújtandó meghatalmazást írta alá a felperes. Sem a megállapodást, sem a megbízást az alperes nem írta alá, azonban az iratot a felperes az alperes irodájában írta alá, amelyet az alperesnek bármikor módjában volt aláírni. Készítettek egy a kereseti követeléssel kapcsolatos elszámolást is, amely részben kiesett jövedelmet, részben pedig a hegyi ingatlanok eladása folytáni veszteséget, illetőleg az ott nyitandó vendéglővel kapcsolatos jövedelem-kiesést tartalmazták (fegyelmi iratanyag).

Az alperes egy keresetlevél-tervezetet is készített (ugyancsak a fegyelmi iratanyagban), amelyet az irodájában hagyva a felperes április végén- feltehetőleg a megbízás aláírásakor - elolvasott és azt megfelelőnek találta.

A felperesnek - a keresetlevél-tervezet tartalmából is kitűnően - az alperes által egy orvossal történt megbeszélés alapján orvosi vizsgálatra kellett volna mennie és orvosi igazolást vinnie az ügyvéd részére, továbbá ambuláns kezelésre a Zala Megyei Kórház Pszichiátriai Osztályára szintén igazolás beszerzése végett.

Ezt követően azonban a felperes az ügyvédi irodában nem jelentkezett, csak 2005 nyarán.

A felperes szabadulását követően az alperes által ismert lakcímen a nővére lakásán tartózkodott, majd onnan eltávozva a **az elhunyt pincéjének címe** lévő és az elhunyt élettársa tulajdonában lévő pincében tartózkodott.

Csak több mint egy év elteltével érdeklődött a per állása felől, amikor az alperes közölte vele, hogy miután nem jelentkezett az orvosi igazolásokkal, a keresetlevelet nem nyújtotta be, a határidő pedig eltelt.

Az alperesnél az iratanyagában a felperes mobiltelefonszáma rendelkezésre állt, és a felperes elhunyt élettársának apjával is többször találkozott az utcán - még a kereset benyújtására nyitva álló határidőben -, akitől érdeklődött, hogy nem tudja-e hol van a felperes, aki rákérdezett, hogy miért keresi és vele közölte azt is, hogy mert egy határidő lejár és sürgős lenne vele találkozni.

Ezért ez az érdeklődés a felperes szabadulásától kezdődő jogvesztő hathónapos határidőn belül kellett, hogy legyen.

A tanúként is kihallgatott **tanú 4** az elhunyt, **sértett** apja nem tudta megmondani a felperes tartózkodási helyét.

A felperes a Zala Megyei Területi Ügyvédi Kamara Fegyelmi Tanácsánál is bejelentést tett az alperes ellen, mely 2006. április 5-én került iktatásra. E beadványában a felperes arra hivatkozott, hogy 2004. áprilisában teljes mértékben megbeszélték a keresetlevél tartalmát, a követelés összegét is, ezt követően várta a bíróságtól a tárgyalásra szóló idézést, miután idézést nem kapott, 2005 nyarán érdeklődött telefonon az alperestől, aki közölte, hogy a keresetlevél beadásra nem került és a nyitva álló határidő is eltelt. A felperestől az okokra azt a választ kapta, hogy azért nem adta be a keresetlevelet, mert a felperes „eltűnt”. A Zala Megyei Területi Ügyvédi Kamara Fegyelmi Tanácsa 2007. március 12-én kelt P.22/2006/4. számú határozatával megállapította, hogy az alperes magatartása az *Ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 37. § a) pontjába* ütközik, ezért az alperes vétkességét megállapította, 1.rb. fegyelmi vétség súlyosan gondatlan elkövetésében, és ezért a *Magyar Ügyvédi Kamara 3/1998. (VI.27.) Fegyelmi Eljárási Szabályzat 30. § (1) bekezdés b) pontja* alapján vele szemben 150.000,-Ft pénzbírságot szabott ki.

A határozat indokolásában a fegyelmi tanács megállapította, hogy a 2004. április 27-én kelt megállapodás lényegében tényvázlatnak, illetve megbízásnak tekinthető, a megbízás elnevezésű irat pedig meghatalmazásnak. Megállapította a határozat indokolása azt is, hogy az *1998. évi XI. törvény 23. § (1) bekezdése* alapján az ügyvéd és a megbízó között a megbízás akkor jön létre, ha a felek megállapodnak a megbízás tartalmában, a megbízási díjban és előre látható költségekben.

A *(2) bekezdés* szerint pedig a megbízást - a tanácsadás esetét kivéve - írásba kell foglalni. Az írásba foglalás elmaradása a megbízás érvényességét nem érinti, de ilyen esetben a megbízás tartalmának bizonyítása a megbízottat terheli. Ennek alapján megállapította a fegyelmi tanács, hogy a megállapodás ténylegesen megbízásnak minősül, mivel a megbízás tárgya kitűnik belőle, megállapodtak a megbízási díjban is és költségekben is.

Azt viszont elmulasztotta dr. alperes neve írásba foglalni, hogy a megbízás létrejöttét feltételhez köti. Márpedig az idézett, *1998. évi XI. törvény 23. § (2) bekezdése* szerint ilyen esetben a megbízás tartalmának bizonyítása a megbízottat terheli, miután ezt nem bizonyította, a megbízás létrejött a felek között. Azt is megállapította a fegyelmi bizottság, hogy

felperes neve felperes (ott panaszos) nem mutatott megfelelő együttműködést, mert nem bocsátotta az eljárás alá vont ügyvéd rendelkezésére a kért adatokat, nem jelentette be lakcímének változását és tartózkodási helyét.

A határozat tartalma szerint az ügyvéd akkor járt volna el helyesen, hogy ha a jogvesztő határidőre figyelemmel akár hiányosan is és az általa helyesnek vélt összeggel benyújtja a keresetlevelet a megfelelő hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz a szigorú határidőre figyelemmel. Azt sem bizonyította az ügyvéd, hogy a rendelkezésre álló határidőben mindent megtett azért, hogy ez a keresetlevél a bírósághoz benyújtásra kerüljön.

Ez a határozat elsőfokon jogerőre emelkedett.

* * *

A felperes keresetében 18.300.000,-Ft kártérítés megfizetésére kérte az alperest kötelezni 2004. február 10. napjától „*törvényes kamatokkal*” együtt. Kérte a felperes az alperest perköltségben is marasztalni.

A felperes lényegében úgy látta, hogy az alperes, mint megbízott nem az érdekeinek megfelelően járt el, a jogvesztő határidőt elmulasztotta, ezáltal a felperesnek jogellenesen kárt okozott, mert mint ügyvéd a megbízási szerződésnek nem tett eleget, ezért a felperes az államtól járó kártalanítástól elesett, ez számára kárként jelentkezik, amelyet a közvetett károkozóként a felperesnek az alperes köteles megtéríteni. A kereset tartalma szerint tehát az alperes közvetlen felelőssége az ügyvédi törvényben szabályozott megbízással kapcsolatos szerződésszegésből áll, a kárösszege pedig ugyanaz, mint amennyit az államtól a kártalanítási eljárás körében követelhetett volna.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Védekezése kétirányú volt:

Egyrészt a megbízási szerződés létrejöttét vitatta, illetőleg ebben a körben arra hivatkozott, hogy a felperes a kereset beadásának előfeltételit, így a megbízási szerződés részéről történő teljesítésének feltételeit nem biztosította, lakcímváltozásáról nem értesítette, a kért adatokat nem szolgáltatta. Így nem tudta a szerződést a felperes mulasztása miatt teljesíteni.

Hivatkozott arra is, hogy köztük a megbízási jogviszony nem is jött létre, mert az írásba foglalt szerződést ő, mint megbízott nem írta alá.

Másik védekezése a *Be.* szerinti kártalanítás körében lényegében az államot megillető védekezés volt, hogy a felperes magatartása hozzájárult ahhoz, hogy előzetes letartóztatásba helyezték, illetőleg elsőfokon elítélik. Utalt arra, hogy az elsőfokú ítéletben a bíróság megállapította, hogy milyen életvitelt folytatott a felperes és, hogy többször megalázkodóan bánt az élettársával, egyre gyakrabban veszekedtek, ennek oka a felperes túlköltekezése és italozó életmódja volt, és előfordult, hogy tettleg bántalmazta az élettársát. A felperes ellentétes vallomásokot tett a lakásukba történő érkezése, bűncselekmény bejelentése vonatkozásában, valamint a kulcsesemő vonatkozásában. Utalt arra, hogy ezt a másodfokú büntető bíróság is megállapította ítéletének 10. oldalán, továbbá azt, hogy több terhelő bizonyítékot is tartalmaznak a vádlottra vonatkozóan a rendelkezésre álló közvetett bizonyítékok.

Az alperes lényegében jogszabály felhívása nélkül, de a *Be.* jelenleg (2006-tól hatályos) 580. § (3) bekezdés c) pontja szerinti kártalanítást kizáró okokra hivatkozott, amely szerint a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megtévesztésére törekedett, és ezzel a felperes neki felróhatóan okot szolgáltatott arra, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúja reá terelődjék, és előzetes letartóztatását, házi őrizetét, illetőleg ideiglenes kényszergyógykezelését elrendeljék, meghosszabbítsák vagy fenntartsák. (A bűncselekmény elkövetésekor, illetőleg a felmentő jogerős ítélet meghozatalakor a *Be.* ezen rendelkezése még nem volt hatályban.)

* * *

A megyei bíróság a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege tekintetében a vitát elkülönítette, a bíróság a jog fennállását közbenső ítélettel előzetesen megállapította, döntött a kártérítési felelősség mértékéről is [*Pp.* 213. § (3) bekezdés].

Megállapította, hogy a felperes és az alperes között az *ügyvédi törvényben* is szabályozott, de a *Ptk. 574. §-ában* is szabályozott megbízási szerződés jött létre.

A *Ptk. 474. § (1) bekezdése* szerint a megbízás szerződés alapján a megbízott köteles a rábízott ügyet ellátni. A *(2) bekezdés* szerint a megbízást a megbízó utasításai szerint és érdekének megfelelően kell teljesíteni.

A *(3) bekezdés* szerint, ha a megbízás teljesítéséhez szerződéskötésre van szükség, a megbízáshoz olyan alakszerűségek szükségesek, amelyeket jogszabály a megbízás alapján kötendő szerződésre előír.

Az *Ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 23. § (2) bekezdése* szerint az ügyvéd és a megbízója közötti megbízási szerződést ugyan írásba kell foglalni, azonban az írásba foglalás elmaradása a megbízás érvényességét nem érinti, de ilyen esetben a megbízás tartalmának bizonyítása a megbízottat terheli.

A megállapodásnak nevezett okiratot a megyei bíróság is - hasonlóan a Zala Megyei Ügyvédi Kamara határozatában foglaltakhoz - a felperes és az alperes közötti megbízási szerződésnek tekintette, melynek a tartalma megállapítható az írásban rögzítettek szerint, attól eltérő tartalmat az alperesnek kellett volna bizonyítani, nevezetesen azt, hogy a szerződés létrejöttéhez olyan előzetes feltételt szabott meg, mint amelyre az ellenkérelmében hivatkozott. (Igazolások becsatolása, az összecszerűség pontos közlése.) E kötelezettségére a bíróság a jogkövetkezmények terhe mellett többször figyelmeztetve 5. számú jegyzőkönyv 8-9. oldal, 7. számú jegyzőkönyv 5. oldal).

A megbízási szerződés tartalma szerint az mindenképpen meg volt állapítható - írásba foglalás nélkül is, de az írásban rögzített adatok alapján, hogy a felperes arra adott megbízást az alperesnek, hogy a kártalanítási keresetét a Magyar Állam ellen a mindkettőjük által ismert jogvesztő határidőben az illetékes bírósághoz nyújtsa be. Ennek konkrét tartalmát is az alperes elkészítette, az összecszerűség azonban pontosan nem volt meghatározva, ennek alapjául szolgáló bizonyos számítások azonban már rendelkezésre álltak (fegyelmi iratanyagban).

Az *Ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 1. §-a* megfogalmazza, hogy az ügyvéd a hivatásának gyakorlásával - törvényes eszközökkel és módon - elősegíti megbízója jogainak érvényesítését és kötelezettségeinek teljesítését.

A bíróság megállapította, hogy a megbízási jogviszony a felek között 2004. április 27-i megállapodásnak nevezett okiratban foglalt tartalommal, de nem írásban, hanem szóban létrejött, a megbízás nevű okirat pedig meghatalmazást tartalmaz az ügy vitelére.

Az alperes akkor járt volna el az *ügyvédi törvény* általános elveinek megfelelően és a megbízotti jogviszonyból eredő kötelezettségei teljesítése során szerződési kötelemeinek megfelelően, hogyha az igény érvényesítésére nyitva álló szigorú jogvesztő határidő lejártá előtt a keresetet a rendelkezésre álló akár hiányos adatok alapján benyújtja, erre azért is módja lett volna, mert a meghatalmazás rendelkezésre állt, hiszen a megbízásnak nevezett okirat tartalmában annak tekinthető és azt a felperes aláírta.

A keresetlevél határidőbeni benyújtásának elmulasztásával az alperes ezért felelősséggel tartozik a *Ptk. 318. § (1) bekezdésében* szabályozottak szerint.

A szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés mérséklésének - ha jogszabály kivételt nem tesz - nincs helye.

A kártérítés általános szabályairól a *Ptk. 339. § (1) bekezdése* rendelkezik, amely szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A *Ptk. 340. § (1) bekezdése* szabályozza a károsult közrehatásának értékelését, mely szerint a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.

A megyei bíróság úgy ítélte meg, hogy a megbízottként eljáró alperes nem az *ügyvédi törvény 1. §-ában* megfogalmazott módon, és nem a megbízási jogviszony keretében a megbízó érdekeinek megfelelően járt el, és ez a magatartása jogellenes, és ezzel a magatartásával a felperesnek kárt okozott, mert a felperes elesett attól a kártalanítástól, amely a *Be.* (lentebb idézendő) szabályai szerint őt a fogvatartásért megillette volna.

Ez a jogellenes magatartás az alperesnek felróható, mert mint jogban jártas nyilvánvalóan - és a tényadatokból is megállapíthatóan - tudott a jogvesztő határidőről, tudta ennek jogkövetkezményeit, és annyi adat mindenképpen a rendelkezésére állt, hogy a kártalanítási keresetet a bírósághoz mint a felperes megbízottja, meghatalmazottja benyújtja, akkor is, hogy ha az okiratok, amelyeket kért a felperestől (orvosi igazolás) nem álltak rendelkezésre.

A jogellenes és felróható magatartás tehát megállapítható, ezzel okozati összefüggésben a felperesnek keletkezett kára is a jogszabályból levezethető.

A *Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény* 2003. július 2. és 2004. február 29. közötti hatályos szövege szerint az 580. § (1) bekezdése értelmében kártalanítás jár az előzetes letartóztatásért és az ideiglenes kényszergyógykezelésért, ha

II. a bíróság

a) a terheltet felmentette ...

A (2) bekezdés szerint az (1) bekezdés esetén sincs helye kártalanításnak, ha a terhelt

a) a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elől elrejtőzött, megszökött, szökést kísérelt meg.

Az alperes által hivatkozott törvényhely a - *Be.* 580. § (3) bekezdés c) pontja -, amely azonban a felperes felmentési idején még nem volt hatályban.

(Kimondja, hogy addig nem jár kártalanítás, ha a terhelt a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megtévesztésére törekedett és ezzel neki felróhatóan okot szolgáltatott arra, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúja reá terelődjék és előzetes letartóztatását, házi őrizetét, illetőleg ideiglenes kényszergyógykezelését elrendeljék, meghosszabbítsák vagy fenntartsák.)

Ez a jogszabályhely azonban csak a *2006. évi LI. törvény* 250. § (3) bekezdésével került be a *Be.* rendelkezései közé, és 2006. július 1-től hatályos.

A megyei bíróság álláspontja szerint ez mint hatályos szabály a kártalanítási igény elbírálása során sem és jelenleg sem alkalmazható, mert magának a *Be.-nek* a kártalanításra vonatkozó szabályai, főleg a kártalanítás kizárását tartalmazó rendelkezés anyagi jellegű jogszabályok, amelyek később történt módosításának visszaható ereje az általános jogalkalmazási szabályok szerint nincs.

A felperes felmentésekor hatályos *Be.* rendelkezések értelmében kizáró ok pedig csak a már idézett 580. § (2) bekezdés a) pontja lehetett volna, ilyen pedig nem valósult meg.

A kialakult bírói gyakorlat szerint (különös figyelemmel a *BDT. 2007/1515. jogesetében* kifejtettekre), a kártalanítási perben a szabadságelvonás tényének és tartalmának van jelentősége, márpedig ez tényszerűen a felperes vonatkozásában megállapítható és az is, hogy felmentették.

Így a felperesnek azáltal, hogy a jogvesztő határidőt, amelyet a *Be.* akkor hatályos 583. § (1) bekezdése tartalmazott, azaz a hathónapos határidőt az alperes elmulasztotta, kára keletkezett.

A megyei bíróság azonban úgy ítélte meg, hogy ebben a felperes is közrehatott, mert a saját előadása szerint is tudott arról, hogy a kártalanítási kereset benyújtásának milyen határideje van, ennek ellenére a laccímváltozását az alperessel nem közölte, a határidő lejártáig ismételtelen nem kereste fel, csak jelentős, mintegy másfél éves határidő elteltével érdeklődött az ügy iránt.

Mindezekkel az *Ptk. 340. § (1) bekezdése* szerinti, fentebb már idézett közrehatása állapítható meg a kár bekövetkeztében, amelyet a bíróság a *Pp. 206. § (1) bekezdése* szerinti mérlegeléssel a felekre egyenlő arányban látott megállapíthatónak, így úgy látta, hogy a felperes a ténylegesen bekövetkezett és majd az eljárás további szakában megállapítandó kárért csak 50 %-ban felel, mert a kár további 50 %-át a felperes okozta azzal, hogy a kötelezettségeinek a kár enyhítése körében neki felróható módon nem tett eleget.

A megyei bíróság úgy ítélte meg, hogy az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a megbízás feltételhez kötött volt, illetőleg azon tényállítása, hogy 2004. április 27-ét követően milyen módon kísérelte meg a felperessel a kapcsolatfelvételt. Felhívta a bíróság arra is az alperes figyelmét, hogy a *Be.* szerinti kizárási feltételeket - ha ilyenek vannak - szintén neki kell bizonyítani.

Figyelmeztette a *Pp.* 3. § (3) bekezdése és (4) bekezdése, valamint 145. § (6) bekezdése rendelkezéseire, mely szerint a bizonyítatlanság a terhére esik, és a bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján határoz. A bizonyítás kötelezettségét nem tudta teljesíteni, ezért a bíróság úgy látta, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján kártérítési felelőssége fennáll [*Pp.* 164. § (1) bekezdés].

A fentiek alapján a megyei bíróság az alperes kártérítési felelősségét 50 %-os arányban megállapította, és közbenső ítélettel döntött, a marasztalás kérdésében a közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően lesz módja dönteni. Ekkor kell a perköltségről is rendelkezni.

Zalaegerszeg, 2008. április 24.

Dr. Borbély Dalma sk.
bíró

A kiadmány hitelélül:

Tóth Jánosné
bíróági ügyintéző